

DORPSKERK FERWOUDE

ALGEMEEN

In het dorp Ferwoude in de gemeente Súdwest Fryslân (voorheen Wûnseradiel) is de kleurige kerk uit 1767 een bezienswaardigheid. Het zachte geel van het pleisterwerk wordt geaccentueerd met rode zandstenen rond de boogramen en de toegangsdeur in het voorportaal aan de westzijde.

HUIDIG GEBRUIK

De dorpskerk van Ferwoude is op 23 november 2018 overgenomen door de Stichting Alde Fryske Tsjerken en in beheer gekomen bij een Plaatselijke Commissie die tevens de kerk van Gaast onder haar hoede heeft. De Plaatselijke Commissie organiseert concerten en exposities en verhuurt de kerk voor rouw- en trouwdiensten en andere bijzondere bijeenkomsten (jubilea, familie, organisaties). De kerk heet nu 'De Hoekstien'.

BOUWSTIJL

Zaalkerk met dakruiter

LIGGING

Het ruim tweehonderd inwoners tellende dorp Ferwoude ligt even ten noorden van Workum nabij het IJsselmeer. Het dorp ligt aan de voormalige Zuiderzeedijk. Buitendijks ligt sinds de jaren veertig van de twintigste eeuw de Polder Geele Strand, beter bekend als de Warkumerwaard, een natuurgebied van It Fryske Gea. Rond het dorp liggen drie buurtschappen: Scharneburen en Doniaburen ten zuiden en Wonneburen ten noorden van Ferwoude.

DATERING

De kerk van Ferwoude dateert in z'n huidige vorm uit 1767. Waarschijnlijk werd toen de dertiende-eeuwse voormalige kerk, die gewijd was aan Pancratius en Stephanus, ingrijpend verbouwd. Maar er zijn ook berichten dat deze in 1762 werd afgebroken, en dat de tufsteen werd verkocht aan de cementindustrie van Makkum (bron: *De historie gaat door het eigen dorp*, Ale Algra, deel IV, 1958).

RESTAURATIE

De kerk is in 2013-2014 voor het laatst gerestaureerd, waarbij de kerkzaal tevens geschikt is gemaakt voor niet-kerkelijke dorpsactiviteiten. De dakruiter is in 2016 gerestaureerd.

EXTERIEUR

De kerk heeft een driezijdig gesloten koor en wordt verlicht met rondboogvensters. Op de westelijke gevel staat een dakruiter.

Aan de zuidzijde bevindt zich het voormalige ingangspoortje, versierd met bak- en zandsteen en boven de deur een zandstenen kuifstuk met het jaartal 1767 en de namen van de grietman van Wonseradeel, Wilco baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg, en van de beide kerkvoogden Pier Binkes en Claas Luwes die belast waren met het opzicht van de bouw van de kerk.

De kerk is in 1877 geheel bepleisterd. Het pleisterwerk is geblokt uitgevoerd om de suggestie van zandsteenblokken te wekken. Uit dat jaar dateert ook het toegangsportaal dat aan de buitenzijde tegen de westgevel werd aangebouwd, met de ingang in het zuiden.

Op een windvaan op het dak aan de koorzijde van de kerk staan de initialen van drie kerkvoogden, Sytse Tjalkes van der Meer, Ynse Sjoerds Sterkenburg en Sjoerd Tjeerds Ybema. Zij bekleedden die functie gelijktijdig tussen 1832 en 1841, dus uit die jaren moet de windvaan stammen.

INTERIEUR

Het interieur is een mengsel van onderdelen uit de verschillende bouw- en verbouwperiodes. Uit 1767 dateren de preekstoel (met wijzigingen door D. Baars in 1867), het doophek, de restanten van twee herenbanken en de mannen- en vrouwenbanken.

De achterste herenbank, is overigens in geen enkel opzicht (meer) te vergelijken met de vaak overhuifde herenbanken in andere Friese kerken.

Het achterschot is versierd met het de tekst Ferwoudermeer-bank en daaronder het familiewapen van de adellijke familie Van Velsen.

Deze zal geweest zijn van Abel van Velsen (1756-1810), die in 1810 te Ferwoude woonde.

Hij zal deze boerderij met de naam 'Meerplaats' geërfd hebben van zijn oom Pieter Alberts Coopmans, burgemeester van Bolsward, welke zich hier eerder al met turfmaken bezighield.

In 1877 kreeg de kerk aan de westkant een entreeportaal en werd de oude toegangsdeur aan de zuidkant aan de binnenzijde dichtgezet.

Bij de restauratie van het interieur in 2013 werden onder de deels verrotte houten vloer een achttal grafzerken aangetroffen. Met het oog op de kosten is besloten om deze te documenteren en de bestaande vloer alleen te vernieuwen.

In het voorportaal hangt een gedenksteen die aan de kerk geschonken is door evacués uit Maasniel in Limburg, die in de Tweede Wereldoorlog in de regio waren ondergebracht en in de kerken van Gaast en Ferwoude hun erediensden hielden. Eenzelfde gedenksteen bevindt zich in de kerk van Gaast, met als opschrift 'Dankbare herinnering aan ons verblijf. Namens de evacués, C. Jansen. Pr., Maasniel'.

TOREN

De dakruiter heeft aan alle zijden gepaarde galmgaten en een ingesnoerde spits die met lood is bekleed. De dakruiter is eigendom van de Stichting tot Behoud van Monumenten in de gemeente Súdwest Fryslân.

In de dakruiter hangt een klok die in 1767 is gegoten door Jan Borchhardt in Groningen.

Het uurwerk dateert uit de periode 1865-1878 en is gebouwd door Simon Rodenburg uit Sneek. Het uurwerk bevindt zich nog in de oorspronkelijke staat en is in bedrijf.

ORGEL

In 1911 is er een orgelgalerij met een orgel aangebracht en kwamen er banken met rugleuningen van kraalschrootjes en gelamineerde zittingen.

Het orgel in de kerk werd in 1911 vervaardigd door Orgelmaker Bakker & Timmenga uit Leeuwarden.

Bijgewerkt voor excursie op 9 oktober 2021

André A. Buwalda